

Лейченко О.В., аспірант кафедри публічного права
(*Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»*)

РОЗВИТОК ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Попри досягнуті успіхи, реформа стикається з викликами, зокрема, необхідністю постійного удосконалення системи контролю, протидії зовнішньому впливу та забезпечення стабільного фінансування. Реформа органів прокуратури є важливою складовою загальної реформи судової системи, що сприятиме створенню умов для справедливого судочинства та зміцнення довіри громадськості до державних інституцій. Продовження робіт у цьому напрямку є гарантією того, що правова держава в Україні зможе забезпечити високі стандарти захисту громадян та ефективно протидія злочинності.

В сучасному контексті реформа органів прокуратури сприяє підвищенню рівня довіри до державних органів та зміцненню правового порядку в Україні. Проведені заходи не лише дозволяють оперативно реагувати на випадки корупції, але й стимулюють розвиток правової культури серед працівників системи. Успішна імплементація реформ створює умови для прозорості розслідувань та сприяє інтеграції України до європейського правового простору, що є важливим чинником міжнародної співпраці та безпеки. Завдяки послідовним крокам щодо удосконалення діяльності прокуратури, країна наближається до стандартів європейських демократичних держав, де верховенство права та захист прав людини мають першорядне значення.

Підвищенню ефективності діяльності органів прокуратури в Україні функціонально сприяло ухвалення Указу Президента України від 12 лютого 2000 р. «Про вдосконалення координації діяльності правоохоронних органів по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю», де було встановлено, що такий суб'єкт має стати головним у виконанні координаційної функції у сфері боротьби зі злочинністю, корупцією, зокрема в питаннях проявів її в організованих формах та масштабах, загрозливих для соціально-економічної безпеки та цілісності держави [1], що було у подальшому закріплено у ст. 10 Закону України «Про прокуратуру».

До функцій, збережених за органами прокуратури України в процесі її реформи, необхідно віднести функцію підтримання державного обвинувачення в суді. Функція підтримання державного обвинувачення в суді охоплює комплекс заходів, спрямованих на забезпечення ефективного здійснення кримінального переслідування в інтересах держави та суспільства. Основним завданням цієї функції є представлення доказів, аналіз обставин справи та аргументація позиції держави щодо вини обвинуваченого. Державне обвинувачення виступає гарантом дотримання законності, адже воно контролює правильність проведення слідства та судового розгляду, а також захищає права потерпілих.

Підтримання державного обвинувачення передбачає ретельне вивчення всіх наявних доказів, їх систематизацію та подання суду у вигляді чітко структурованої аргументації. Прокурори готують матеріали справи, взаємодіють із правоохоронними органами, замовляють додаткові експертизи та свідчення, що сприяє повноцінному розкриттю обставин злочину. Вони мають забезпечити, щоб усі дії у процесі відповідали принципам об'єктивності, неупередженості та законності.

Крім того, функція підтримання державного обвинувачення включає активну участь у судових засіданнях, де прокурор виступає як представник держави, відстоюючи інтереси суспільства. У цьому контексті важливою є співпраця з судовими інстанціями та іншими учасниками процесу, що дозволяє оперативно реагувати на нові докази або зміни у хід справи. Системна взаємодія сприяє підвищенню якості судочинства, що в

свою чергу зміцнює довіру громадськості до правоохоронних органів та судової влади загалом. Функція підтримання державного обвинувачення є важливою складовою механізму забезпечення правопорядку та встановлення суспільної справедливості.

У 2014 році органи прокуратури було позбавлено функції здійснення загального нагляду; реформа 2014 року передбачала віднесення здійснення нагляду до компетенції спеціалізованих органів державної влади [2, с. 99, 3, 4].

Важливе значення набуває у процесі здійснення реформи органів прокуратури процеси впровадження судового прецеденту до системи джерел права, що пов'язується як із переглядом його нормативного розуміння, так і культурно-ідеологічним сприйняттям суспільством в цілому, та юристами-практиками та теоретиками, зокрема [5, с. 103].

Органи прокуратури в сучасних умовах в Україні відіграють ключову роль у забезпеченні верховенства права, законності та захисту прав громадян. Їх значення полягає не лише у традиційних функціях кримінального переслідування, але й у сучасних викликах, пов'язаних із реформуванням правової системи, боротьбою з корупцією та інтеграцією з європейськими стандартами.

Перш за все, прокуратура є гарантом дотримання законодавства на всіх рівнях державного управління. Завдяки здійсненню контролю за діяльністю правоохоронних органів, вона допомагає своєчасно виявляти та усувати правопорушення, забезпечуючи таким чином стабільність і безпеку суспільства. Сучасні реформи спрямовані на підвищення прозорості та відповідальності органів прокуратури, що є важливим чинником у відновленні довіри громадян до державних інституцій.

Крім традиційного обвинувачення у кримінальному процесі, прокуратура займається попереднім розслідуванням правопорушень, аналізом доказової бази та представленням інтересів держави в судових процесах. Це включає ретельну перевірку законності дій як державних органів, так і приватних осіб, що сприяє встановленню справедливості та підвищенню ефективності судочинства.

Сучасні виклики, такі як боротьба з корупцією, організованою злочинністю та впливом політичних чинників, змушують органи прокуратури постійно вдосконалювати свою роботу. Реформи, спрямовані на оптимізацію кадрового складу, підвищення кваліфікації прокурорів та впровадження сучасних інформаційних технологій, допомагають адаптуватися до змінних умов та забезпечувати ефективну роботу на всіх рівнях.

Список використаних джерел:

1. Про вдосконалення координації діяльності правоохоронних органів по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю : Указ Президента України від 12 лютого 2000 р. № 229/2000. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229/2000#Text>
2. Пузирний В.Ф. Адміністративна діяльність деяких правоохоронних органів (на прикладі органів прокуратури). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція: збірник наукових праць*. Тернопіль, 2014. № 12. С. 97-100.
3. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*.
5. Курило В.І., Панталієнко П.В. Судовий прецедент у правовій системі України: окремі аспекти практики реалізації. *Visegrad Journal on Human Rights*. Гуменне, Словацька Республіка, 2016. № 5. Т. 1. С. 100-104.